

Macháček, Jiří; Dresler, Petr; Přichystalová, Renáta; Sládek, Vladimír

Literatura

In: Macháček, Jiří; Dresler, Petr; Přichystalová, Renáta; Sládek, Vladimír. *Břeclav – Pohansko VII., Kostelní pohřebiště na Severovýchodním předhradí*. Vydání první Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2016, pp. 475-491

ISBN 978-80-210-8455-1

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136969>

Access Date: 24. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

16. LITERATURA

- Albani, J. 2010:* Elegance over the Borders: The Evidence of Middle Byzantine Earrings In: C. Entwistle – N. Adams eds., *Intelligible Beauty. Recent Research on Byzantine Jewellery*, British Museum. Research Publications 178, London: The British Museum, 193–202.
- Andersson, E. 2003:* Textile production in Scandinavia during the Viking Age. In: L. B. Jørgensen – J. Banck-Burges – A. Rast-Eicher eds., *Textilien aus Archäologie und Geschichte: Festschrift für Klaus Tidow*, Neumünster: Wachholtz, 46–62.
- Arbman, H. 1940:* Birka I. Gräber: Tafeln. Uppsala: Almqvist & Wiksell.
- Arbman, H. 1943:* Birka I. Gräber: Text. Uppsala: Almqvist & Wiksell.
- Balcárková, A. 2006:* Nůž v raném středověku na příkladu nálezů z Břeclavi-Pohanska, bakalářská práce (Masarykova univerzita).
- Barta, P. – Bóna, M. – Keleši, M. 2015:* Chronometrický výskum murív kostola sv. Juraja v Kostofanoch po Tribečom. *Archaeologia Historica* 40/2, 691–709. DOI: 10.5817/AH2015-2-18
- Bartošková, A. 1986:* Slovanské depoty železných předmětů v Československu. *Studie Archeologického ústavu Československé akademie věd v Brně* roč. 13, s 2. Praha: Academia.
- Bartošková, A. 2007:* Výpověď keramiky z polohy Žabník k vývoji pohřbívání a sídlení v mikulčickém podhradí. *Archeologické rozhledy* 59, 675–712.
- Bartošková, A. 2014:* Budeč: významné mocenské centrum prvních Přemyslovců. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Bavec, U. 2003:* Predhodno poročilo o poznoantičnem grobišču na Vrajku v Gorenjem Mokronogu. *Arheološki vestnik* 54, 325–330.
- Beneš, J. – Parkman, M. – Pták, M. – Šálková, T. 2010:* Archeologický výzkum raně středověkého hradiště Na Jánů v Netolicích a objev zaniklé církevní architektury. *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 23, 191–204.
- Bernbeck, R. 1997:* Theorien in der Archäologie. Tübingen.
- Berner, M. – Sládek, V. 2017:* Observations of paleopathological changes in the skeletons from from the second church cemetery in Pohansko (Břeclav). In: V. Sládek – J. Macháček eds., *At the end of Great Moravia: The human skeletal inventory of the church cemetery near the second church at the Northeastern suburb of Pohansko (Břeclav, Czech Republic)*, Oxford: British Archaeological Reports (International Series), Vol. 2836. Oxford, 133–164.
- Bertini, M. – Shortland, A. – Mílek, K. – Krupp, E. M. 2011:* Investigation of Iron Age north-eastern Scottish glass beads using element analysis with LA-ICP-MS. *Journal of Archaeological Science* 38, 2750–2766. DOI: 10.1016/j.jas.2011.06.019
- Best, W. 1997:* Die Ausgrabungen in der frühmittelalterlichen Wallburg Gaulskopf bei Warburg. *Ossendoorf, Kr. Höxter: Vorbericht. Germania* 75/1, 159–192.
- Bialeková, D. 1977:* Sporen von slawischen Fundplätzen in Pobedim (Typologie und Datierung). *Slovenská archeológia* 25, 103–160.
- BIBLIA 1991:* Biblia. Písmo sväté starej a novej zmluvy. Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť.
- Bierbrauer, V. 1989:* Ostgermanische Oberschichtgräber der römischen Kaiserzeit und des frühen Mittelalters. *Archeologia Baltica* 8, 39–106.
- Biermann, F. – Macháček, J. 2015:* Systemanalyse der frühmittelalterlichen Gesellschaften im mährischen Raum und im nordwestslawischen Binnenland anhand der archäologischen Funde. In: F. Biermann – J. Macháček – F. Schopper eds., *An Dyje und Notte im Mittelalter: Vergleichende archäologische Untersuchungen zu Sozial- und Siedlungsstrukturen im westslawischen Raum (6. bis 13. Jahrhundert)*, Studien zur Archäologie Europas 25, Bonn: Habelt-Verlag, 287–320.

- Bláha, J. 1980:* K počátkům slovanského osídlení olomouckého kopce. In: B. Dostál – J. Vignatiiová eds., Slované 6.-10. století. Sborník referátů ze sympozia Břeclav – Pohansko 1978, Brno, 27–40.
- Boddington, A. 1996:* Raunds Furnells : the Anglo-Saxon church and churchyard. Archaeological report no 7. London: English Heritage.
- Bogin, B. – Rios, L. 2003:* Rapid morphological change in living humans: implications for modern human origins. *Comparative Biochemistry and Physiology. Part A, Molecular and Integrative Physiology* 136/1, 71–84.
- Böhm, J. 1953:* K otázce o vzniku feudalismu na území ČSR. *Český lid* 40/4, 151–157.
- Böhme, H. W. 1993:* Adelsgräber im Frankenreich: archäologische Zeugnisse zur Herausbildung einer Herrschicht unter den merowingischen Königen. *Jahrbuch des RGZM* 40/2, 397–534.
- Böhme, H. W. 1996:* Adel und Kirche bei den Alamannen der Merowingerzeit. *Germania* 74, 477–507.
- Böhme, H. W. 2008:* Oberschicht und Adel im Merowingerreich. In: G. Eggenstein – N. Börste – H. Zöllner – E. Zahn-Biemüller eds., *Eine Welt in Bewegung: unterwegs zu Zentren des frühen Mittelalters*, München: Deutscher Kunstverlag, 26–36.
- Borgolte, M. 1985:* Stiftergrab und Eigenkirche : ein Begriffspaar der Mittelalterarchäologie in historischer Kritik *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters* 13 27–38.
- Bosselmann-Ruickbie, A. 2011:* Byzantinischer Schmuck des 9. bis frühen 13. Jahrhunderts : Untersuchungen zum metallenen dekorativen Körperschmuck der mittelbyzantinischen Zeit anhand datierter Funde. *Spätantike, frühes Christentum, Byzanz: Kunst im ersten Jahrtausend Reihe B: Studien und Perspektiven Bd 28*. Wiesbaden: Reichert Verlag.
- Brather, S. 2008:* Archäologie der westlichen Slawen : Siedlung, Wirtschaft und Gesellschaft im früh- und hochmittelalterlichen Ostmitteleuropa. *Ergänzungsbände zum Reallexikon der germanischen Altertumskunde Bd 61*. Berlin ; New York: W. de Gruyter.
- Březinová, H. 1997:* Doklady textilní výroby v 6. – 12. století na území Čech, Moravy a Slovenska. *Památky archeologické LXXXVIII/2*, 124–179.
- Březinová, H. 2007:* Textilní výroba v českých zemích ve 13.-15. století. *Poznání textilní produkce na základě archeologických pramenů, Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque. Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque. 2. Praha.*
- Březinová, H. 2013:* Finds of the Textile Fragments and Evidence of Textile Production at a Major Excavation Site of Great Moravia in Mikulčice (South Moravia, Czech Republic). *The North European Symposium for Archaeological Textiles (NESAT) XI*, 193–196.
- Březinová, H. – Přichystalová, R. 2014:* Úvahy o textilní výrobě na Pohansku na základě analýzy nálezů textilních fragmentů a předmětů souvisejících se spřádáním a tkaním. *Památky archeologické CV*, 155–214.
- Bronk Ramsey, C. – Lee, S. 2013:* Recent and Planned Developments of the Program OxCal. 2013.
- Brooks, S. T. – Suchey, J. M. 1990:* Skeletal Age Determination Based on the os pubis: A Comparison of the Acsádi-Nemeskéri and Suchey-Brooks Methods. *Human Evolution* 5, 227–238. DOI: 10.1007/BF02437238
- Bruzek, J. 2002:* A method for visual determination of sex, using the human hip bone. *American Journal of Physical Anthropology* 117/2, 157–168. DOI: 10.1002/ajpa.10012
- Bubeník, J. – Meduna, P. 1994:* Zur frühmittelalterlichen Keramik in Nord – West – Böhmen. In: Č. Staňa ed., *Slawische Keramik in Mitteleuropa vom 8. bis zum 11. Jahrhundert*, Brno, 183–192.
- Buikstra, J. E. – Ubelaker, D. H. eds. 1994,* *Standards for Data Collection from Human Skeletal Remains 44; Fayetteville: Arkansas Archeological Survey Research Series).*
- Burzler, A. 2000:* Archäologische Beiträge zum Nobilifizierungsprozess in der jüngeren Merowingerzeit. *Materialhefte zur bayerischen Vorgeschichte Reihe A, Fundinventare und Ausgrabungsbefunde Bd 77*. Kallmünz/Opf.: Verlag Michael Lassleben.
- Cagno, S. – Brondi Badano, M. – Mathis, F. – Strivay, D. – Janssens, K. 2012:* Study of medieval glass fragments from Savona (Italy) and their relation with the glass produced in Altare. *Journal of Archaeological Science* 39, 2191–2197. DOI: 10.1016/j.jas.2012.03.013
- Čáp, P. 1982:* Plátované nože z Břeclavi-Pohanska. *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E* 27, 291–295.
- Čáp, P. – Dresler, P. – Macháček, J. – Přichystalová, R. 2010:* Grossmährische Kirchen in Pohansko bei Břeclav. In: L. Poláček – J. Maříková-Kubková eds., *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle, Internationale Tagungen in Mikulčice 8*, Brno: Archeologický ústav AVČR, Brno, v.v.i., 187–204.
- Čáp, P. – Dresler, P. – Macháček, J. – Přichystalová, R. 2011:* Grossmährische Kirchen in Pohansko bei Břeclav. In: L. Poláček – J. Maříková-Kubková eds., *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle Internationale Tagungen in Mikulčice VIII*, Brno, 187–204.
- Čáp, P. – Dresler, P. – Macháček, J. – Přichystalová, R. 2012:* Výzkum velkomoravské sakrální architektury a při-

- lehlého pohřebiště na severovýchodním předhradí Pohanska u Břeclavi. Jižní Morava: vlastivědný sborník 48/51.
- Čáp, P. – Macháček, J. – Špaček, J. – Hložek, M. 2011: Tajemství výroby velkomoravského šperku. Archeologický experiment: Koniasch Latin Press.
- Čech, Z. J. K. – Krížek, L. 2003: Encyklopedie zbraní a zbroje: Libri.
- Černá, E. – Hulínský, V. – Gedeon, O. 2001: Výpověď mikroanalýz vzorků skel z raného středověku. Archeologické rozhledy LIII, 59–89.
- Chorvátová, H. 2004: K relativnej chronológii pohrebiska Staré Město v polohe Na valách. Acta Historica Neosoliensia 7, 199–236.
- Chorvátová, H. 2007: Horizonty byzantsko-orientálneho šperku na tzv. veľkomoravských pohrebiskách. In: Byzantská kultúra a Slovensko : Zborník štúdií, Bratislava: Slovenské Národné Múzeum-Archeologické Múzeum, 83–102.
- Chorvátová, H. 2008a: Gombíky s tepanou výzdobou. Zborník Slovenského Národného Múzea, Archeológia 102/18, 153–170.
- Chorvátová, H. 2008b: K problému terminológie a interpretácie guľovitých príveskov – veľkomoravských gombíkov. Studia mediaevalia Pragensia 8, 209–218.
- Chorvátová, H. 2009: Kultúrno-historický význam gombíkov. Studia mediaevalia Bohemica 1/1, 7–19.
- Chorvátová, H. 2015: Chronológia ženského honosného šperku vo včasnom stredoveku a jeho historický význam. Praha: Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta. Dostupné z: <<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/101552/>>.
- Christlein, R. 1973: Besitzabstufungen zur Merowingerzeit im Spiegel reicher Grabfunde aus West- und Süddeutschland Jahrbuch des Römisch-germanischen Zentralmuseums Mainz 20, 147–180.
- Chropovský, B. 1957: Slovanské pohrebisko z 9. storočia vo Veľkom Grobe. Slovenská archeológia V, 174–239.
- Chropovský, B. 1962: Slovanské pohrebisko v Nitre na Lupke. Slovenská archeológia X, 175–240.
- Chybová, H. 1998: Pravěké a středověké osídlení Kroměřížska: průvodce archeologickou expozicí a sbírkami Muzea Kroměřížska. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska.
- Čilinská, Z. 1966: Slawisch-awarisches Gräberfeld in Nové Zámky. Archaeologica Slovaca Fontes 7. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- Codreanu-Windauer, S. 2010: Der frühe Kirchenbau in Altbayern. In: L. Poláček – J. Maříková-Kubková eds., Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle, Internationale Tagungen Mikulčice, Brno, 205–218.
- Dekówna, M. 2004: Przyczynę do badań nad technologią produkcji i pochodzeniem wczesnośredniowiecznych „podłużnie żebrowanych“ paciorków szklanych z metalowym kanalikiem. In: G. Fusek ed., Zborník na počesť Dariny Bialekovej, Nitra: Archeologický ústav SAV, 57–61.
- DeNiro, M. J. 1985: Postmortem preservation and alteration of in vivo bone collagen isotope ratios in relation to palaeodietary reconstruction. Nature 317/6040, 806–809. DOI: [10.1038/317806a0](https://doi.org/10.1038/317806a0)
- Dohnal, V. 1991: Slovanská pohřebiště na Olomoucku. Časopis Slezského zemského muzea, série B 40, 220–246.
- Dostál, B. 1965: Slovanské prsteny zdobené dvěma vodorovnými rýhami. Příspěvek k datování pohřebiště v Břeclavi-Pohansku. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E 10, 231–252.
- Dostál, B. 1966: Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě. Praha.
- Dostál, B. 1968: Slovanské kultovní místo na Pohansku u Břeclavi? (K interpretaci kúlového objektu č. 39). Vlastivědný věstník moravský XX, 3–25.
- Dostál, B. 1969: Opevnění velmožského dvorce na Pohansku u Břeclavi. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E 14, 181–218.
- Dostál, B. 1970a: Severovýchodní předhradí Břeclavi-Pohanska. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E 15, 117–144.
- Dostál, B. 1970b: Velkomoravské hradisko Břeclav – Pohansko. Deset let archeologických výzkumů. Vlastivědný věstník moravský 22, 1–28.
- Dostál, B. 1975: Břeclav – Pohansko IV. Velkomoravský velmožský dvorec. Brno: Universita J.E. Purkyně.
- Dostál, B. 1978: Dvacet let archeologického výzkumu Břeclavi-Pohanska 1958–1978. Vlastivědný věstník moravský XXX/2, 129–157.
- Dostál, B. 1981: Duté trojcípé parohové předměty v raném středověku. Sborník prací filozofické fakulty brněnské university E 26, 43–58.
- Dostál, B. 1982a: Drobná pohřebiště a rozptýlené hroby z Břeclavi-Pohanska. Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E 27, 135–201.
- Dostál, B. 1982b: K časné slovanskému osídlení Břeclavi – Pohanska. Praha.

- Dostál, B. 1985:* Břeclav – Pohansko III. Časně slovanské osídlení. Brno.
- Dostál, B. 1986:* Velké zahloubené stavby z Břeclavi-Pohanska. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E 31, 97–137.
- Dostál, B. 1987:* Stavební kultura 6.-9. století na území ČSSR. *Archaeologia historica* 12, 9–32.
- Dostál, B. 1988:* Třicet let archeologického výzkumu Břeclavi-Pohanska. *Vlastivědný věstník moravský* XL, 307–330.
- Dostál, B. 1990:* Raně feudální společnost Velké Moravy na základě objevů v Břeclavi – Pohansku. In: *Pravěké a slovanské osídlení Moravy. Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulíka*, Brno, 282–287.
- Dostál, B. 1992:* K rekonstrukci velkomoravského kostela na Pohansku. Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity E 37, 73–88.
- Dostál, B. 1993a:* Velkomoravský řemeslnický areál v Břeclavi-Pohansku. *Jižní Morava* 29, 31–53.
- Dostál, B. 1993b:* K sídlištní keramice blatnicko-mikulčického horizontu. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E 38, 59–90.
- Dostál, B. 1994a:* Die frühmittelalterliche Keramik aus Břeclav-Pohansko. In: Č. Staňa ed., *Slawische Keramik in Mitteleuropa vom 8. bis zum 11. Jahrhundert*, Brno, 219–232.
- Dostál, B. 1994b:* Keramika z hrobů u kostela v Břeclavi – Pohansku. *Jižní Morava* 30/33, 7–24.
- Dostál, B. – Vignatiová, J. – Šik, A. 1980:* Břeclav – Pohansko 1977. Přehled výzkumů 22/1977, 72–74.
- Drescher, H. 1985:* Tostedt: die Geschichte einer Kirche aus der Zeit der Christianisierung im nördlichen Niedersachsen bis 1880. *Materialhefte zur Ur- und Frühgeschichte Niedersachsens* 19. Hildesheim: Verlag Augustus Lax.
- Dresler, P. 2011:* Opevnění Pohanska u Břeclavi. *Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque*. 11. Brno.
- Dresler, P. – Kučera, M. – Macháček, J. – Petrželka, R. – Vlach, M. – Židek, O. 2008:* POHAN DATA SERVER – digitální datový sklad archeologické organizace. In: J. Macháček ed., *Počítačová podpora v archeologii*, Brno: Masarykova univerzita, 30–46.
- Dresler, P. – Macháček, J. 2009:* Břeclav -Pohansko: Stav zpracování výzkumů předhradí, in P. Dresler – Z. Měřínský (eds.), *Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice. Archaeologica mediaevalis Moravica et Silesiana. Supplementum. 2.* Brno, 54–61.
- Dresler, P. – Přichystalová, R. – Macháček, J. 2014:* Archeologický výzkum severovýchodního předhradí Pohanska u Břeclavi 2012–2013. *Jižní Morava* 50/53, 45–56.
- Dreslerová-Turková, D. 1989:* Možnosti využití shlukové analýzy při zkoumání struktury sídlišť mladší a pozdní doby bronzové. *Archeologické rozhledy* 41/4, 414–431.
- Drozdová, E. 2005a:* Břeclav-Pohansko VI. Slovanští obyvatelé velkomoravského hradiska Pohansko u Břeclavi. Brno.
- Drozdová, E. 2005b:* Břeclav-Pohansko VI. Slovanští obyvatelé velkomoravského hradiska Pohansko u Břeclavi (demografická a antropometrická studie). Brno: Masarykova univerzita.
- Duday, H. 2009:* The archaeology of the dead: lectures in archaeoethanatology: Oxbow.
- Dušek, M. 1964:* Kostrové pohřebisko z X. a XI. století v Dolnom Petri II. *Študijné zvesti* 14, 197–218.
- Dzik, M. 2014:* Uwagi o funkcji i symbolice konstrukcji wczesnośredniowiecznych grobów w obudowach kamiennych. *Acta Archaeologica Lodziensia* 60, 87–101.
- Eger, C. – Khalil, L. 2013:* Bead jewellery of late-roman and byzantine time in the province of Arabia : the beads and pendants of glass, stone and organic materials from the Rock Chamber necropolis at Khirbat Yajuz, Jordan. *Zeitschrift für Orient-Archäologie* 6, 156–181.
- Eibl, F. 2005:* Zur Kenntnis altbayerischer älter- bis spätmittelalterlicher Bestattungen in und um Kirchen. *Archäologische Arbeitsgemeinschaft Ostbayern, West- und Südböhmen* 14, 223–245.
- Eilbracht, H. 1999:* Filigran- und Granulationskunst im wikingischen Norden : Untersuchungen zum Transfer frühmittelalterlicher Gold- und Silberschmiedetechniken zwischen dem Kontinent und Nordeuropa. *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters Beiheft* 11. Köln: Rheinland-Verlag.
- Eisner, J. 1955:* Počátky českého šperku. *Památky archeologické* XLVI/1, 215–226.
- Eisner, J. 1966:* Rukověť slovanské archeologie: počátky Slovanů a jejich kultury. Praha: Academia.
- Farkaš, Z. – Turčan, V. 1998:* Včasnostredoveká sklárska pec v Bratislave na Devínskej Kobyle. *Slovenská archeológia* XLVI, 31–54.
- Fazekas, I. G. – Kósa, F. 1978:* Forensic fetal osteology. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Feit, J. 2013:* Kaptorga v raném středověku, bakalářská diplomová práce (Univerzita Karlova).
- Fodor, I. 1981:* Honfoglaláskori sír Doroszlón *Communicationes archaeologicae Hungariae* 1981, 149–164.
- Fohlerová, M. 2012:* Od kolébky po rakev. Rodinné obyčaje na Valašsku v běhu lidského života. Vsetín: Muzeum regionu Valašsko.

- Formicola, V. – Franceschi, M. 1996:* Regression equations for estimating stature from long bones of early holocene European samples. *American Journal of Physical Anthropology* 100/1, 83–88. DOI: 10.1002/(SICI)1096-8644(199605)100:1<83::AID-AJPA8>3.0.CO;2-E
- Frahm, E. – Doonan, R. C. P. 2013:* The technological versus methodological revolution of portable XRF in archaeology. *Journal of Archaeological Science* 40/2, 1425–1434.
- Friesinger, H. 1978:* Studien zur Archäologie der Slawen in Niederösterreich II Mitteilungen der Prähistorischen Kommission der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 17/18. Wien.
- Friesinger, I. 1992:* Historische Nachrichten zur Geschichte der slawischen Befestigungsanlagen von Thunau. *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E* 37, 67–72.
- Frolík, J. 2005:* Hroby přemyslovských knížat na Pražském hradě. In: K. Tomková ed., *Castrum Pragense 7 – Pohřbívání na Pražském hradě a jeho předpolích. Díl I.1*, Praha: Archeologický ústav AV ČR Praha, Ústav archeologické památkové péče středních Čech, 25–46.
- Frolík, J. – Smetánka, Z. 2014:* Pohřebiště v Lumbeho zahradě na Pražském hradě. Díl I. *Katalog Castrum Pragense. Castrum Pragense. 12. Praha.*
- Frolík, J. a kol. 2014:* Pohřebiště v Lumbeho zahradě na Pražském hradě. Díl II. Studie, in J. Frolík (ed.). *Castrum Pragense. 12. Praha.*
- Frolíková-Kaliszová, D. 2000:* Pokus o analýzu slovanského pohřebiště v Praze-Motole. *Památky archeologické XCI/1*, 201–249.
- Fusek, G. 1993:* Archeologický výskum dejín Nitry od jej osídlenia Slovanmi po zánik Veľkej Moravy. In: K. Pieta ed., *Nitra: príspevky k najstarším dejinám mesta*, Nitra: Archeologický ústav SAV, 94–106.
- Fusek, G. 2012:* Chronologische Fragen der Nitraer Gräberfelder des 10.-11. Jahrhunderts: das Fallbispiel Nitra-Šindolka In: T. Bendeguz ed., *Die Archäologie der frühen Ungarn : Chronologie, Technologie und Methodik*, RGZM-Tagungen 17, Mainz: Römisch-Germanisches Zentralmuseum, 89–112.
- Gabriel, I. 1984:* Starigard/Oldenburg. Hauptburg der Slawen in Wagrien I: Stratigraphie und Chronologie (Archäologische Ausgrabungen 1973–1982). *Offa-Bücher* 52. Neumünster: Karl Wachholtz Verlag.
- Gabriel, I. 1988:* Zur Innenbebauung von Starigard/Oldenburg. *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* 69, 55–86.
- Gabriel, I. – Kempke, T. 2011:* Starigard / Oldenburg : Hauptburg der Slawen in Wagrien 6. Die Grabfunde: Einführung und archäologisches Material *Offa-Bücher ;*. Neumünster: Wachholtz.
- Galuška, L. 1991:* Velká Morava. Brno: Moravské zemské muzeum.
- Galuška, L. 1996:* Uherské Hradiště – Sady. *Křesťanské centrum říše velkomoravské*. Brno: Moravské zemské muzeum.
- Galuška, L. 2002:* Deset let archeologických výzkumů Moravského zemského muzea v oblasti Starého Města (1992–2001). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 51–69.
- Galuška, L. 2005:* Gehörten die in Särgen bestatteten Personen zur Gesselschftselite der großmährischen Staré Město-Uherské Hradiště? In: P. Kouřil ed., *Die frühmittelalterliche Elite bei den Völkern des östlichen Mitteleuropas*, Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 25, Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 193–207.
- Galuška, L. 2013:* Hledání původu. Od avarských bronzů ke zlatu Velké Moravy. Brno: Moravské zemské muzeum.
- Galuška, L. – Macháček, J. – Pieta, K. – Sedláčková, H. 2012:* The Glass of Great Moravia: Vessel and Window Glass, and Small Objects. *Journal of Glass Studies* 54/1, 61–92.
- Galuška, L. – Poláček, L. 2006:* Církevní architektura v centrální oblasti velkomoravského státu. In: P. Sommer ed., *České země v raném středověku*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 92–153.
- Gejvall, N. G. 160:* *Westerhus: Medieval Population and Curch in the LIght of Skeletal Remains*. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Lund.
- Giesler, J. 1981:* Untersuchungen zur Chronologie der Bijelo Brdo-Kultur. Ein Beitrag zur Archäologie des 10. und 11. Jahrhunderts im Karpatenbecken. *Prähistorische Zeitschrift* 56, 4–167. DOI: 10.1515/prhz.1981.56.1.3
- Göbller, N. 1998:* Untersuchungen zur Formenkunde und Chronologie mittelalterlicher Stachelsporen in Deutschland (10.-14. Jahrhundert) *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* 79, 479–664, Taf. 471–417.
- Gross, U. 1987:* Beobachtungen zur Verbreitung frühmittelalterlicher Keramikgruppen in Südwestdeutschland. *Archäologische Informationen* 10/2, 194–202.
- Halířová, M. 2009:* Sociální patologie a ochrana dětství v Čechách od dob osvětlenství do roku 1914. *Disciplinace jako součást ochrany dětství*, doktorská dizertační práce (Univerzita Pardubice).
- Hanuliak, M. 1990:* Aussagefähigkeiten archäologischer Quellen aus Flachgräberfeldern des 9.-12. Jahrhunderts. *Slovenská archeológia* 38, 147–192.
- Hanuliak, M. 1992:* Gräberfelder der slawischen Population im 10. Jahrhundert im Gebiet der Westslowakei. *Slovenská archeológia* XL, 243–308.

- Hanuliak, M. 1994:* Malé Kosihy I. Pohrebisko z 10. – 11. storočia (archeologicko-historické vyhodnotenie). Nitra.
- Hanuliak, M. 2004:* Veľkomoravské pohrebiská. Pochovávanie v 9. – 10. storočí na území Slovenska. Nitra: Archeologický ústav SAV, Nitra.
- Hassenpflug, E. 1999:* Das Laienbegräbnis in der Kirche : historisch-archäologische Studien zu Alemannien im frühen Mittelalter. Freiburger Beiträge zur Archäologie und Geschichte des ersten Jahrtausends I. Rahden/Westf.: Leidorf.
- Havelka, M. 2007:* Dějiny a sociologie u Maxe Webera. In: J. Šubrt ed., Historická sociologie: Teorie dlouhodobých vývojových procesů, Plzeň: Aleš Čeněk, 73–96.
- Havlíček, P. 2001:* Geologická stavba velkomoravského mocenského centra Břeclav-Pohansko a jeho okolí. Zprávy o geologických výzkumech v roce 2000, 71–73.
- Havlík, L. 1978:* Morava v 9.-10. století. K problematice politického postavení, sociální a vládní struktury a organizace. Studie ČSAV č. 7. Praha: Academia.
- Hejna, A. 1965:* K situační a stavební formaci feudálního sídla v Evropě. Památky archeologické LVI/2, 513–583.
- Hensch, M. 2005:* Burg Sulzbach in der Oberpfalz : archäologisch-historische Forschungen zur Entwicklung eines Herrschaftszentrums des 8. bis 14. Jahrhunderts in Nordbayern. ext und Katalog. Materialien zur Archäologie in der Oberpfalz Band 3.1. Büchenbach: Verlag Dr. Faustus.
- Himmelová, Z. 1995:* Glasfunde aus Mikulčice. Studium zum Burgwall von Mikulčice. I. Brno.
- Hladík, M. – Mazuch, M. 2010:* Problém interpretace vzájemného vztahu sídlištních a pohřebních komponent v prostoru mikulčické raněstředověké aglomerace. Přehled výzkumů 51, 197–207.
- Hložánek, R. 2012:* Materiály technologie skla a technická dokumentace materiálů [online text], Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně <<http://ads.fmk.utb.cz/Contexts/atelier/Documents/Materi%C3%A1ly%20technologie%20skla%20a%20technick%C3%A1%20dokumentace%20materi%C3%A1l%C5%AF.pdf>>
- Hora, M. – Sládek, V. – Makajevová, E. 2017:* The summary of osteometric data for the adult and non-adult individuals from the second church cemetery in Pohansko (Břeclav). In: V. Sládek – J. Macháček eds., At the end of Great Moravia: The human skeletal inventory of the church cemetery near the second church at the Northeastern suburb of Pohansko (Břeclav, Czech Republic), Oxford: British Archaeological Reports (International Series), Vol. 2836. Oxford, 165–186.
- Hošek, J. – Košta, J. – Mařík, J. 2012:* Nálezy raně středověkých mečů v aglomeraci raně středověkého hradiště v Libici nad Cidlinou. Sborník Národního muzea v Praze. Řada A, Historie 66/1–2, 71–87, 91–96.
- Hošek, J. – Profantová, N. – Šilhová, A. – Ottenweller, E. 2007:* Bohemian so-called surgical early medieval knives. Metallography 07, Acta Metallurgica Slovaca 1/2007, XIII, 932–937.
- Hrdina, K. – Bláhová, M. – Fiala, Z. 1972:* Kosmova kronika česká. Členská knihovna. Praha: Svoboda.
- Hrubý, V. 1955a:* Staré Město. Velkomoravské pohřebiště “Na valách”. Praha.
- Hrubý, V. 1955b:* Základy kostela na staroslovanském pohřebišti ve Starém Městě “Na valách”. Předběžná studie. Památky archeologické XLVI/1, 265–306.
- Hrubý, V. 1957:* Slovanské kostěné předměty a jejich výroba na Moravě. Památky archeologické XLVIII, 118–217.
- Hrubý, V. 1965:* Staré Město: Velkomoravský Velehrad. Praha: Nakladatelství ČSAV.
- Hulínský, V. – Jonášová, Š. – Tomková, K. 2011:* Skleněné korálky z pohřebiště Klecany I z pohledu jejich chemického složení. In: N. Profantová ed., Klecany: raně středověké pohřebiště I., Praha, 127–129.
- Illi, M. 1992:* Wohin die Toten gingen : Begräbnis und Kirchhof in der vorindustriellen Stadt. Zürich: Chronos Verlag.
- Illi, M. 1994:* Begräbnis, Verdammung und Erlösung. Das Fegefeuer im Spiegel von Bestattungsriten. In: P. Jezler ed., Himmel, Hölle, Fegefeuer. Das Jenseits im Mittelalter, Zürich: Verlag Neue Zürcher Zeitung, 59–68.
- İşcan, M. Y. – Steyn, M. 2013:* The human skeleton in forensic medicine. Springfield: Charles C Thomas Publisher.
- Jan, L. 2006:* Václav II. a struktury panovnické moci. Knihovna Matice moravské s 18. Brno: Matice moravská.
- Jan, L. 2007:* Skrytý půvab “středoevropského modelu”. Český časopis historický 105, 873–902.
- Jan, L. 2009:* Hereditas, výsluha, kastelánie. Několik poznámek k terminologii a metodologii současné historiografie přemyslovského období. Časopis Matice moravské 128/2, 461–472.
- Jankuhn, H. 1986:* Haithabu. Ein Handelsplatz der Wikingerzeit. Neumünster: Karl Wachholtz.
- Jeanty, P. 1983:* Fetal limb biometry. Radiology 147/2, 601–602. DOI: 10.1148/radiology.147.2.6836145
- Jelínková, D. 2005:* Příspěvek k poznání ženského oděvu ve střední a mladší době hradištní. Archeologické rozhledy 57/3, 549–560.
- Ježek, M. – Zavřel, J. 2013:* Touchstones in graves from the Avar and Great Moravian periods. Archäologisches Korrespondenzblatt 43/1, 117–129.
- Jotov, V. 2004:* Vāorāženieto i charjaženieto : ot bālgarskoto srednovekovie (VII-XI vek). Varna: Zograf.

- Kalhous, D. 2016:* Hroby, kostely, kultura a texty. In: J. Macháček – M. Wihoda eds., Pád Velké Moravy aneb Kdo byl pohřben v hrobu 153 na Pohansku u Břeclavi? Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 166–189.
- Kalousek, F. 1961:* Některé nové poznatky k stavební technice velkomoravské architektury. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity F 5, 135–150.
- Kalousek, F. 1971:* Břeclav-Pohansko I. Velkomoravské pohřebiště u kostela. Brno.
- Kara, M. 2015:* The Cemetery at Bodzia in the Context of the Funerary Practices in the Polish Lands in the Late 10th-11th Century. In: A. Buko – D. Cyngot eds., Bodzia : a late Viking-age elite cemetery in Central Poland, Leiden-Boston: Brill, 511–519.
- Karo, Š. 2012:* Oprema jahača i konja s Gradišča nad Bašljem (Slovenija). Dani Stjepana Gunjače 2, 297–315.
- Karo, Š. – Mlekuž, D. 2015:* The Archaeological Image of the Land Along the Upper Sava River in Late Antique and Early Medieval Periods. A View in Space, in M. Vicelja-Matijašić (ed.), Swords, Crowns, Censers and Books. Francia Media – Cradles of European Culture. Rijeka, 249–272.
- Kavánová, B. 1976:* Slovanské ostruhy na území Československa. Studie Archeologického ústavu Československé akademie věd v Brně roč 4, s 3. Praha: Academia.
- Kavánová, B. 1995:* Knochen- und Geweihindustrie in Mikulčice. Studien zum Burgwall Mikulčice I. Brno, 113–378.
- Kavánová, B. 2003:* Mikulčice – pohřebiště v okolí 12. kostela. In: N. Profantová – B. Kavánová eds., Mikulčice – pohřebiště u 6. a 12. kostela, Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 22, Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, 211–413.
- Kavánová, B. 2013:* Zvláštní tvary nožů – skalpelů z Mikulčic. Jižní Morava 49/52, 351–355.
- Kavánová, B. – Vitula, P. 1990:* Břeclav – Poštorná, pohřebiště a sídliště střední doby hradištní. In: Pravěké a slovanské osídlení Moravy. Sborník k 80. narozeninám Josefa Poulíka, Brno, 327–352.
- Keller, E. 1991/92:* Der frühmittelalterliche “Adelsfriedhof” mit Kirche von Herrsching a. Ammersee, Lkr. Starnberg. Bericht der Bayerischen Bodendenkmalpflege 32–33, 7–68
- Kind, T. 2002:* Archäologische Funde von Teilen der Reitausrüstung aus Europa und ihr Beitrag zur Kultur- und Sozialgeschichte der Ottonenzeit. In: J. Henning ed., Europa im 10. Jahrhundert. Archäologie einer Aufbruchszeit, Mainz: Verlag Philipp von Zabern, 283–300.
- Kirpíčnikov, A. N. 1966:* Drevnerusskoje oružije. Kopja, sulicy, bojevyje topory, bulavy, kisteny IX-XIII vv. Archeologija SSSR. Moskva – Leningrad: Nauka.
- Klanica, Z. 1970:* Velkomoravský gombík (Der großmährische “gombik” Kugelknopf). Archeologické rozhledy XXII, 421–446.
- Klanica, Z. 1985:* Mikulčice – Klášteřisko. Památky archeologické LXXVI, 474–539.
- Klanica, Z. 2006a:* Nechvalín, Prušánky. Čtyři slovanská pohřebiště. Díl I. . Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno.
- Klanica, Z. 2006b:* Nechvalín, Prušánky. Čtyři slovanská pohřebiště. Díl II. . Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno.
- Klanica, Z. 2008:* Mutěnice-Zbrod: zaniklé slovanské sídliště ze 7.-10. století. Brno.
- Klápště, J. 2004:* František Graus a archeologie. In: B. Jiroušek – A. n. Kostlán – F. e. Graus – Z. k. Beneš eds., František Graus, člověk a historik : sborník z pracovního semináře Výzkumného centra pro dějiny vědy konaného 10. prosince 2002, Práce z dějin vědy 8, Praha: Výzkumné centrum pro dějiny vědy, 89–98.
- Klápště, J. 2005:* Proměna českých zemí ve středověku. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Klápště, J. 2009:* Die Frühzeit des böhmischen Adels aus der Sicht eines Archäologen. In: S. Brather ed., Historia archaeologica: Festschrift für Heiko Steuer zum 70. Geburtstag Ergänzungsbande zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde 70, Berlin – New York: Walter de Gruyter, 527–546.
- Kleemann, J. 1992:* Grabfunde des 8. und 9. Jahrhunderts im nördlichen Randgebiet des Karolingerreiches. Bonn: Rheinisch Friederich-Wilhelms Universität Bonn.
- Kleemann, J. 2002:* Sachsen und Friesen im 8. und 9. Jahrhundert : eine archäologisch-historische Analyse der Grabfunde. Veröffentlichungen der Urgeschichtlichen Sammlungen des Landesmuseums zu Hannover. Oldenburg: Isensee.
- Kloiber, Ä. 1957:* Die Gräberfelder von Lauriacum. Das Ziegelfeld. Linz.
- Kloiber, Ä. 1962:* Die Gräberfelder von Lauriacum. Das Espelmayerfeld. Linz.
- Knific, T. 2007:* Zgodnjesrednjeveški pozlačeni predmeti z Gradišča nad Bašljem (Slovenija). Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 24, 317–326.
- Knific, T. 2011:* Early mediaeval hoards of iron items in Slovenia. Archaeologia Adriatica 4, 85–99.
- Knussmann, R. 1988:* Anthropologie, Handbuch der vergleichenden Biologie des Menschen (Band I) New York: Gustav Fisher Verlag.

- Kordala, T. 2006:* Wczesnośredniowieczne cmentarzyska szkieletowe na północnym Mazowszu. Łódź.
- Košta, J. 2008:* Několik poznámek k chronologii pohřebiště u VI. kostela v Mikulčicích. *Studia Mediaevalia Pragensia* 8, 277–296.
- Košta, J. – Tomková, K. 2011:* Olivovité korálky v raně středověkých Čechách a jejich postavení ve středoevropském kontextu. *Památky archeologické CII*, 307–354.
- Kouřil, P. 2004:* Raně středověký bojovníký hrob z Hradce nad Moravicí. *Slovenská archeológia* 52/1, 55–76.
- Kouřil, P. 2005:* Die frühmittelalterliche Elite bei den Völkern des östlichen Mitteleuropas : (mit einem speziellen Blick auf die großmährische Problematik) : Materialien der internationalen Fachkonferenz : Mikulčice 25.-26.5.2004. *Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno* 25. Brno: Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik.
- Kouřil, P. 2006:* Zu einigen Äußerungen de materiellen Nomadenkultur auf dem Mikulčicer Burgwall. *Přehled výzkumů* 47, 69–76.
- Kouřil, P. 2008a:* Kostel číslo 8 v Mikulčicích a jeho archeologický výzkum. In: L. Galuška – P. Kouřil – J. Mitáček eds., *Východní Morava v 10. až 14. století*, Brno, 53–79.
- Kouřil, P. 2008b:* Archeologické doklady nomádskeho vlivu a zásahu na území Moravy v závěru 9. a v 10. století. In: T. Štefanovičová ed., *Bitka pri Bratislave v roku 907 a jej význam pre vývoj stredného Podunajska*, Bratislava, 113–135.
- Kouřil, P. 2010:* Kirche Nr. 7 in Mikulčice. In: L. Poláček – J. Maříková-Kubková eds., *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle, Internationale Tagungen in Mikulčice* 8, Brno: Archeologický ústav AVČR, Brno, v.v.i., 57–69.
- Kouřil, P. ed., 2014,* Great Moravia and the Beginnings of Christianity Velká Morava: 1150 let křesťanství ve středu Evropy, Brno: The Institute of Archaeology of the Academy of Science of the Czech Republic.
- Kouřil, P. 2014a:* Archeologické doklady křesťanství v památkách hmotné kultury 9. až 10. století na Moravě se zaměřením na křížky. In: P. Kouřil ed., *Cyriometodějská misie a Evropa – 1150 let od příchodu soluňských bratří na Velkou Moravu*, Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno v. v. i., 102–113.
- Kouřil, P. – Tymonová, M. 2013:* Slovanský kostrový mohylník ve Stěbořicích. *Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno*. Brno: Archeologický ústav AV ČR.
- Kovács, L. 1980/81:* Die Waffen der landnehmenden Ungarn: Säbel, Kampfäxte, Lanzen. *Mitteilungen des Archäologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenschaften* 10/11, 243–255.
- Kovács, L. 1989:* A nagyhalász-zomborhegyi 10. századi magyar temetőrészet *Communicationes archaeologicae Hungariae* 1989, 165–176.
- Křížová, A. 2011:* Dětský šperk jako apotropaion, in A. Křížová (ed.), *Ikonografické prameny ke studiu tradiční kultury*. *Etnologické studie*. 11. Brno, 141–163.
- Krumphanzlová, Z. 1965:* Skleněné perly doby hradištní v Čechách. *Památky archeologické LVI*, 161–188.
- Krumphanzlová, Z. 1971:* Počátky křesťanství v Čechách ve světle archeologických pramenů. *Památky archeologické LXII*, 406–456.
- Krumphanzlová, Z. 1974:* Chronologie pohřebního inventáře vesnických hřbitovů 9. – 11. věku v Čechách. *Památky archeologické LXV/1*, 34–110.
- Kytlicová, O. 1968:* Slovanské pohřebiště v Brandýsku. *Památky archeologické LIX/1*, 193–248.
- Langenegger, E. 1996:* “Hominem priusquam genito dente cremari mos genitum non est”. Zu den Neonatengräbern im römischen Gutshof von Neftenbach ZH. *Archäologie der Schweiz* 19/4, 156–158.
- Langó, P. – Patay-Horváth, A. 2015:* Moravian continuity and the conquering Hungarians – a case study based on grape-bunch pendants. In: O. Heinrich-Tamáška – H. Herold – P. Straub – T. Vida eds., *Castellum, civitas, urbs: Zentren und Eliten im frühmittelalterlichen Ostmitteleuropa, Castellum pannonicum pelsonense* 6, Budapest Verlag Marie Leidorf GmbH, 367–380.
- Laux, F. 1999:* Lassen sich die Feldzüge Karls des Grossen während der Sachsenkriege auf den Gräberfeldern an der Niederelbe nachweisen? Ein Beitrag zu den Grenzen archäologischer Interpretation. *Studien zur Sachsenforschung* 13, 273–286.
- Laval, F. 2016:* Co je kostel?: K počátkům šlechtických sídel českého středověku. *Archeologické rozhledy* 68 /1, 47–90.
- Lechtman, H. N. 1971:* Ancient methods of gilding silver. Examples from the old and new worlds. In: R. H. Brill ed., *Science and archaeology. Symposium on Archaeological Chemistry, Atlantic City, Cambridge, Mass.:* MIT Press, 2–30.
- Lovejoy, C. O. 1985:* Dental wear in the Libben population: its functional pattern and role in the determination of adult skeletal age at death. *American Journal of Physical Anthropology* 68/1, 47–56. DOI: 10.1002/ajpa.1330680105

- Lüdemann, H. 1994:* Mehrfachbelegte Gräber im frühen Mittelalter. Fundberichte aus Baden-Württemberg 19/1, 421–589.
- Macháček, J. 2000:* K absolutní a relativní chronologii keramiky středodunajské kulturní tradice na jižní Moravě. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M 5, 15–55.
- Macháček, J. 2001a:* Zpráva o archeologickém výzkumu Břeclav-Líbivá 1995–1998. In: Z. Měřínský ed., *Archaeologia mediaevalis Moravica et Silesiana I/2000*, Konference Pohansko 1999, Brno, 39–62.
- Macháček, J. 2001b:* Studie k velkomoravské keramice. Metody, analýzy a syntézy, modely. Brno: Masarykova univerzita v Brně.
- Macháček, J. 2002:* Břeclav-Pohansko V. Sídlištní aglomerace v lesní školce. Digitální katalog archeologických pramenů Brno: Masarykova univerzita.
- Macháček, J. 2005:* Raně středověké Pohansko u Břeclavi: munitio, palatium, nebo emporium moravských panovníků? *Archeologické rozhledy* 57/1, 100–138.
- Macháček, J. 2007:* Pohansko bei Břeclav. Ein frühmittelalterliches Zentrum als sozialwirtschaftliches System. *Studien zur Archäologie Europas*. Bonn: Verlag Dr. Rudolf Habelt GmbH.
- Macháček, J. 2008:* Palatium der mährischen Herrscher in Pohansko bei Břeclav. *Quaestiones Mediaevi Novae* vol. 13, 107–125.
- Macháček, J. 2010:* The Rise of Medieval Towns and States in East Central Europe: Early Medieval Centres as Social and Economic Systems. *East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450–1450* 10. Leiden – Boston: Brill.
- Macháček, J. 2011:* Fünfzig Jahre archäologische Ausgrabungen in Pohansko bei Břeclav, in J. Macháček – Š. Ungerman (eds.), *Frühgeschichtliche Zentralorte in Mitteleuropa*. *Studien zur Archäologie Europas*. 14. Bonn, 15–33.
- Macháček, J. 2014:* Pohansko near Břeclav. In: P. Kouřil ed., *Great Morava and the beginnings of Christianity, Velká Morava, 1150 let křesťanství ve středu Evropy 1*, Brno: The Institute of Archaeology of the Academy of Science of the Czech Republic, Brno, 196–199.
- Macháček, J. 2015a:* Ein Gegenstand unbekannter Funktion im Kontext der großmährischen und karolingisch-pannonischen Elitengräber. In: O. Heinrich-Tamáška – H. Herold – P. Straub – T. Vida eds., *Castellum, civitas, urbs: Zentren und Eliten im frühmittelalterlichen Ostmitteleuropa, Castellum panonicum pelsonense 6*, Budapest Verlag Marie Leidorf GmbH, 265–276.
- Macháček, J. 2015b:* O Velké Moravě, archeologii raného středověku i o nás samých. *Archeologické rozhledy* 67/3, 464–494.
- Macháček, J. – Balcárková, A. – Čáp, P. – Dresler, P. – Přichystal, A. – Přichystalová, R. – Schuplerová, E. – Sládek, V. 2014:* Velkomoravská rotunda z Pohanska u Břeclavi. *Památky archeologické CV*, 87–153.
- Macháček, J. – Balcárková, A. – Dresler, P. – Milo, P. 2013:* Archeologický výzkum raně středověkého sídliště Kostice – Zadní hrův v letech 2009–2011. *Archeologické rozhledy* LXV/4, 735–775.
- Macháček, J. – Doláková, N. – Dresler, P. – Havlíček, P. – Hladilová, Š. – Přichystal, A. – Roszková, A. – Smolíková, L. 2007:* Raně středověké centrum na Pohansku u Břeclavi a jeho přírodní prostředí. *Archeologické rozhledy* LIX/2, 278–314.
- Macháček, J. – Dresler, P. – Rybníček, M. 2013:* Dendrochronologische Datierung der frühmittelalterlichen Agglomeration in Pohansko bei Břeclav und der so genannte Blatnica-Mikulčice – Horizont. In: M. Dulnicz – S. Mozdioch eds., *The Early Salvic settlement in Central Europe in the light of new dating evidence, Interdisciplinary Medieval Studies III*, Wrocław: Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Science, 151–167.
- Macháček, J. – Pleterski, A. 2000:* Altslawische Kultstrukturen in Pohansko bei Břeclav (Tschechische Republik). *Studia mythologica Slavica* 3, 9–22.
- Macháček, J. – Wihoda, M. eds. 2016:* Pád Velké Moravy aneb Kdo byl pohřben v hrobu 153 na Pohansku u Břeclavi?. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Maijanen, H. 2009:* Testing Anatomical Methods for Stature Estimation on Individuals from the W. M. Bass Donated Skeletal Collection. *Journal of Forensic Sciences* 54/4, 746–752. DOI: 10.1111/j.1556-4029.2009.01053.x
- Makajevová, E. – Sládek, V. – Berner, M. . v tisku:* Dental and skeletal age-at-death for Pohansko non-adult and adult individuals from the second church cemetery in Pohansko (Břeclav). In: V. Sládek – J. Macháček eds., *At the end of Great Moravia: The human skeletal inventory of the church cemetery near the second church at the Northeastern suburb of Pohansko (Břeclav, Czech Republic)*, Oxford: British Archaeological Reports (International Series).
- Marešová, K. 1983:* Uherské Hradiště – Sady. Staroslovanské pohřebiště na Horních Kotvicích. Brno.

- Mařík, J. 2009:* Libická sídelní aglomerace a její zázemí v raném středověku. *Dissertationes Archaeologicae Brunenses/Pragensesque*. Praha.
- Mazuch, M. 2007:* Slovanské sídliště v poloze Mikulčice “Podbřežníky”. *Přehled výzkumů* 49, 165–181.
- Mazuch, M. 2011:* Prostor severovýchodní brány akropole raně středověkého mocenského centra Mikulčice-Valy. *Přehled výzkumů* 53/2, 69–95.
- Mazuch, M. 2013:* Velkomoravské keramické okruhy a tzv. mladší velkomoravský horizont v Mikulčicích. *Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno*, 45. Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky.
- Měřínský, Z. 1985:* Velkomoravské kostrové pohřebiště ve Velkých Bílovicích (K problematice venkovských pohřebišť 9.-10. stol. na Moravě). *Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně*. XII. Praha.
- Měřínský, Z. 1986:* Morava v 10. století ve světle archeologických nálezů. *Památky archeologické* 87, 18–80.
- Měřínský, Z. 1988:* Kosočtverečné olovené křížky a jejich chronologické postavení v rámci hmotné kultury střední doby hradištní. *Rodná země – Sborník k 100. výročí Musejní a vlastivědné společnosti v Brně a k 60. narozeninám PhDr. Vladimíra Nekudy, CSc.*, 122–145.
- Měřínský, Z. 2005:* Mikulčice – das Gräberfeld bei der IX. Kirche. Verlauf der Forschung und Fundsachlage. In: P. Kouřil ed., *Die frühmittelalterliche Elite bei den Völkern des östlichen Mitteleuropas*, *Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno* 25, Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 115–136.
- Měřínský, Z. 2006:* České země od příchodu Slovanů po Velkou Moravu II. Praha.
- Měřínský, Z. 2011:* Morava na úsvitě dějin. *Vlastivěda moravská. Země a lid. Nová řada*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost.
- Metz, W. 1966:* Die Königshöfe der Brevium Exempla. *Deutsches Archiv für Erforschung des Mittelalters* 22, 598–617.
- Mitterauer, M. 1960:* Slawischer und bayerischer Adel am Ausgang der Karolingerzeit. *Carinthia. Mitteilungen des Geschichtsvereins für Kärnten* 150/4, 693–726.
- Mitterauer, M. 1979:* Grundtypen alteuropäischer Sozialformen : Haus u. Gemeinde in vorindustriellen Gesellschaften. *Kultur und Gesellschaft Bd 5*. Stuttgart-Bad Cannstatt: Frommann-Holzboog.
- Molnar, S. 1998:* Human variation: Race, types and ethnic groups. New Jersey: Prentice-Hall.
- Mrázek, I. 2000:* Drahé kameny ve středověku Moravy a Slezska. Brno: Moravské zemské muzeum.
- Müller, R. 1995:* Ein karolingerzeitlicher Herrenhof in Zalaszarbar. *Sborník prací filosofické fakulty brněnské university E* 40, 91–100.
- Münch, R. 2004:* Soziologische Theorie. Bd. 1: Band 1: Grundlegung durch die Klassiker: Campus Verlag.
- Murail, P. – Bruzek, J. – Braga, J. 1999:* A new approach to sexual diagnosis in past populations. Practical adjustments from Van Vark's procedure. *International Journal of Osteoarchaeology* 9/1, 39–53. DOI: 10.1002/(SICI)1099-1212(199901/02)9:1<39::AID-OA458>3.0.CO;2-V
- Navrátilová, A. 2004:* Narození a smrt v české lidové kultuře. Praha: Vyšehrad.
- Neustupný, E. 1981:* Mobilität der Äneolithischen Populationen. *Slovenská archeológia* 29, 111–119.
- Neustupný, E. 1993:* *Archaeological Method*. Cambridge.
- Neustupný, E. 1997:* Syntéza struktur formalizovanými metodami – vektorová syntéza. In: J. Macháček ed., *Počítačová podpora v archeologii*, Brno, 237–258.
- Neustupný, E. 2007:* *Metoda archeologie*. Plzeň: Aleš Čeněk.
- Nevizánsky, G. 1979:* Pohrebisko z konca 9. a z 10. storočia v Bešeňove. *Slovenská archeológia XXVII*, 375–404.
- Niederle, L. 1927:* Byzantské šperky v Čechách a na Moravě. *Památky archeologické* 25, 338–352.
- Niederle, L. 1930:* Příspěvky k vývoji byzantských šperků ze IV.-X. století. V Praze: Nákladem České akademie věd a umění.
- Nowotny, E. 2011:* Das frühmittelalterliche Gräberfeld von Thunau, Obere Holzweise. *Untersuchungen zur Archäologie eines Grenzraumes in der späten Karolingerzeit*, dizertační práce (Universität Wien).
- Nowotny, E. 2013:* Repräsentation zwischen Karolingerreich und Großmähren: das Beispiel des Gräberfeldes von Thunau am Kamp, Obere Holzweise in M. Hardt – O. Heinrich-Tamáška (eds.), *Macht des Goldes, Gold der Macht: Herrschafts- und Jenseitsrepräsentation zwischen Antike und Frühmittelalter im mittleren Donauraum*. Akten des 23. Internationalen Symposiums der Grundprobleme der Frühgeschichtlichen Entwicklung im Mittleren Donauraum. Quellen und Funde aus Spätantike und Mittelalter. 2. Weinstadt, 439–459.
- Nývtová-Fišáková, M. 2012:* Radiouhlíkové datování. *Přehled výzkumů* 53/1, 89–99.
- Odler, M. – Zabojník, J. 2011:* Sídliská z 8. storočia na juhozápadnom Slovensku : Šaľa III, Úľany nad Žitavou, Pavlová. *Študijné zvesti Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied* 50, 101–220.
- Ottewilte, E. – Děd, J. – Barčáková, L. 2014:* Technical study of jewellery from the “Lumbe Garden” cemetery at Prague Castle. In: J. Frolík ed., *Pohřebiště v Lumbeho zahradě na Pražském hradě. Díl II. Studie, Castrum Pragense* 12, Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v.v.i., 163–287.

- Pavlovičová, E.* 1996: K vypovedacej schopnosti gombíka u naddunajských Slovanov v 9. storočí. *Slovenská archeológia* 44/1, 95–153.
- Pavlu, I.* 1978: Recenze: "Podborský, V. – Kazdová, E. – Koštuřík, P. – Weber, Z.: Numerický kód moravské malované keramiky, Brno;1977". *Památky archeologické* LXIX, 240–242.
- Petr, L. – Petřík, J. – Macháček, J. – Dresler, P. – Prištáková, M. – Lendáková, Z.* 2015: Vztah aluvia Dyje a raně středověkého osídlení na Pohansku u Břeclavi: paleoekologie a geoarcheologie. In: H. Nohálová – V. Káňa – J. Březina eds., 21. Kvartér. 21st Quaternary Conference. Abstract book, Brno.
- Petráček, T.* 2003: Fenomén darovaných lidí v českých zemích 11. – 12. století. Praha: Univerzita Karlova v Praze Filozofická fakulta.
- Petrinec, M.* 2009: Gräberfelder aus dem 8. bis 11. Jahrhundert im Gebiet des frühmittelalterlichen kroatischen Staates. Split: AKD d.o.o.
- Příz, J. L.* 1889: Hradiště na Levém Hradci Památky archeologické a místopisné XIV, 579–582.
- Příšteková, H.* 2011: Tafonomie v archeologickém kontextu. Analýza velkomoravských pohřbů na lokalitě Břeclav-Pohansko-Lesní hrúd, bakalářská diplomová práce (Masarykova univerzita).
- Pleinerová, I.* 1986: Březno: Experiments with building Old Slavic houses and living in them. *Památky archeologické* LXXVII, 104–176.
- Pleinerová, I. – Neustupný, E.* 1987: K otázce stravy ve staroslovanském období (Experiment v Březně). *Archeologické rozhledy* 39/1, 90–101, 117–119.
- Pleterski, A. – Belak, M.* 2002: Grobovi s Puščave nad Starim trgom pri Slovenj Gracu. *Arheološki vestnik* 53, 233–300.
- Pokorná, L.* 2011: Die frühmittelalterliche Keramik von Břeclav-Pohansko. In: J. Macháček – Š. Ungerman eds., Frühgeschichtliche Zentralorte in Mitteleuropa, Studien zur Archäologie Europas, Bonn: Verlag Dr. Rudolf Habelt GmbH, 89–103.
- Pokorný, P. – Mařík, J.* 2006: Nález zbytku medem slazené potraviny ve výbavě raně středověkého hrobu v Libci nad Cidlinou – Kaníně. Zhodnocení nálezu z hlediska rekonstrukce krajiny a vegetace. *Archeologické rozhledy* 58/3, 559–569.
- Poláček, L.* 2005: Zur Erkenntnis der höchsten Eliten des Großmährischen Mikulčice (Gräber mit beschlagenen Särgen). In: P. Kouřil ed., Die frühmittelalterliche Elite bei den Völkern des östlichen Mitteleuropas, Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 25, Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 137–156.
- Poláček, L.* 2008: Der Untergang des Mährischen Reiches und Mikulčice. In: R. Zehetmayer ed., Im Schnittpunkt frühmittelalterlicher Kulturen: Niederösterreich an der Wende vom 9. zum 10. Jahrhundert, Nöla. Mitteilungen aus dem Niederösterreichischen Landesarchiv 13, St. Pölten: Niederösterreichisches Landesarchiv, 283–297.
- Poláček, L. – Škojec, J. – Havlíček, P.* 2005: Archäologische und geologische Untersuchungen der Sanddünen am Zusammenfluss von March und Thaya, Mähren. In: L. Poláček ed., Studien zum Burgwall von Mikulčice, Brno, 109–175.
- Pollex, A.* 2000: Betrachtungen zur jungslawischen Mehrfachbestattungen. *Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift* 41/3/3, 407–422.
- Pouliík, J.* 1948: Staroslovanská Morava. Praha.
- Pouliík, J.* 1950: Objev druhého kostela ve Starém Městě. *Archeologické rozhledy* 2/1–2, 12–22, 137, 144–145.
- Pouliík, J.* 1955: Nález kostela z doby říše velkomoravské v trati "Špitálky" ve Starém Městě. *Památky archeologické* XLVI/1, 307–351.
- Pouliík, J.* 1963: Dvě velkomoravské rotundy v Mikulčicích. Praha.
- Profantová, N.* 1992: Awarische Funde aus den Gebieten nördlich der awarischen Siedlungsgrenzen, in F. Daim (ed.). *Awarenforschungen*. 2. Wien, 605–778.
- Profantová, N.* 1994: K nálezům ostruh z konce 7. – 9. stol. v Čechách. In: J. Fridrich – J. Klápště – P. Vařeka eds., *Mediaevalia Archaeologica Bohemica* 1993, *Památky archeologické – Supplementum* 2, Prague: Institute of Archaeology, 60–85.
- Profantová, N.* 2003: Mikulčice – pohřebiště u 6. kostela: pokus o chronologické a sociální zhodnocení In: N. Profantová – B. Kavánová eds., *Mikulčice – pohřebiště u 6. a 12. kostela*, Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 22, Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky, 7–209.
- Profantová, N.* 2005: Die Elite im Spiegel der Kindergräber aus dem 9. und 10. Jahrhundert in Böhmen. In: P. Kouřil ed., Die frühmittelalterliche Elite bei den Völkern des östlichen Mitteleuropas mit einem speziellen Blick auf die grossmährische Problematik. Materialien der internationalen Fachkonferenz, Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 25, Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, 313–334.
- Profantová, N.* 2009: Raně středověké pohřebiště Klecany I – přínos výzkumu v r. 2005. In: *Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice, A rchaeologia medievalis Moravica et Silesiana – Supplementum* 2, Brno: Masarykova univerzita.

- Profantová, N. ed.*, 2010, Klecany: raně středověké pohřebiště II. Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha).
- Profantová, N.* 2011: New Evidence Concerning the Dating, Importance and Hinterland of the Early Medieval Hillfort of Klecany (District Prague-East). In: J. Macháček – Š. Ungerman eds., Frühgeschichtliche Zentralorte in Mitteleuropa, Studien zur Archäologie Europas, Bonn: Verlag Dr. Rudolf Habelt GmbH, 355–370.
- Profantová, N.* 2013a: Ke změnám ve vývoji hmotné kultury 10. století v Čechách. *Archaeologia Historica* 38/1, 27–44.
- Profantová, N.* 2013b: Gräber mit Sporen aus Böhmen. In: F. Biermann – T. Kersting – A. Klammt eds., Soziale Gruppen und Gesellschaftsstrukturen im westslawischen Raum: Beiträge der Sektion zur slawischen Frühgeschichte des 20. Jahrestagung des Mittel- und Ostdeutschen Verbandes für Altertumsforschung in Brandenburg (Havel), 16. bis 18. April 2012 Langenweißbach Beier & Beran, 57–76.
- Profantová, N.* 2016: Sekeromlat maďarského původu z České Kubice, okr. Domažlice, *Archeologie západních Čech* 10, 88–93.
- Profantová, N. v tisku:* Klecany. Raně středověká pohřebiště – 1. svazek. Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Nakladatelství Epocha s. r. o.
- Profantová, N. – Kavánová, B.* 2003: Mikulčice – pohřebiště u 6. a 12. kostela. *Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno* 22, Brno: Archeologický ústav Akademie věd České republiky.
- Profantová, N. – Šilhová, A.* 2010: Raně středověké kaptorgy v Čechách. Analýza nálezu z hrobu č. 22 na pohřebišti Klecany II. *Památky archeologické* CI, 283–310.
- Profantová, N. – Špaček, J. – Novotná, M.* 2011: Nové poznatky o výrobě a obsahu kaptorg na základě studia hrobů ze Zelenče a Čelákovic, okr. Praha – Východ. *Archeologie ve středních Čechách* 15, 539–552.
- Prokeš, L.* 2007: Posmrtné změny a jejich význam při interpretaci pohřebního ritu (ke vztahu mezi archeologií a forenzními vědami), *Archaeologia mediaevalis Moravica et Silesiana. Supplementum* 1. Brno.
- Přichystalová, R.* 2007: Detské hroby z južného predhradia veľkomoravského hradiska na Pohansku pri Břeclavi. *Študijné zvesti* 42, 163–184.
- Přichystalová, R.* 2008: Ženy a muži pochovaní na južnom predhradí hradiska Břeclav-Pohansko.
- Přichystalová, R.* 2011a: Die Bestattungen in Břeclav-Pohansko. Alte und neue Ausgrabungen, in J. Macháček – Š. Ungerman (eds.), Frühgeschichtliche Zentralorte in Mitteleuropa. Studien zur Archäologie Europas. Studien zur Archäologie Europas. 14. Bonn, 35–61.
- Přichystalová, R.* 2011b: Problematika pochovávaní na Južnom predhradí veľkomoravského hradiska Břeclav – Pohansko. I. diel: Text a plány, disertační práce (Masarykova univerzita). Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/18685/ff_d/>.
- Přichystalová, R.* 2013: Nálezy olovených křížíků z Břeclavi-Pohanska. *Jižní Morava* 52/49, 31–43.
- Přichystalová, R.* 2017: Methods of field excavation of the grave context at the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th-10th century A.D.). *British Archaeological Reports (International Series) Vol. 2836.* Oxford, 13–18.
- Přichystalová, R. – Kalábek, M.* 2014: Raněstředověké pohřebiště Olomouc – Nemilany. *Katalog. Spisy Masarykovy univerzity v Brně, Filozofická fakulta* 424. Brno: Masarykova univerzita.
- Přichystalová, R. – Štelcl, J. – Vávra, V.* 2011: Chemické složení raně středověkých skleněných korálků z jižního předhradí veľkomoravského hradiska Břeclav-Pohansko. *Geologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku* 2011/2, 187–190.
- Přichystalová, R. – Štelcl, J. – Vávra, V.* 2014: Glass Beads and Buttons from the Southern Suburb of the Břeclav-Pohansko Stronghold. *Journal of Glass Studies* 56, 37–59.
- Rajchl, R.* 2001: Astronomické prvky v orientaci pohřebiště Břeclav – Pohansko. In: Z. Měřínský ed., *Konference Pohansko 1999. Archaeologia mediaevalis Moravica et Silesiana I*, Brno, 127–132.
- Raxter, M. H. – Auerbach, B. M. – Ruff, C. B.* 2006: Revision of the Fully technique for estimating statures. *American Journal of Physical Anthropology* 130/3, 374–384. DOI: 10.1002/ajpa.20361
- Reimer, P. J. – Bard, E. – Bayliss, A. – Beck, J. W. – Blackwell, P. G. – Bronk Ramsey, C. – Buck, C. E. – Cheng, H. – Edwards, R. L. – Friedrich, M. – Grootes, P. M. – Guilderson, T. P. – Haflidason, H. – Hajdas, I. – Hatté, C. – Heaton, T. J. – Hoffmann, D. L. – Hogg, A. G. – Hughen, K. A. – Kaiser, K. F. – Kromer, B. – Manning, S. W. – Niu, M. – Reimer, R. W. – Richards, D. A. – Scott, E. M. – Southon, J. R. – Staff, R. A. – Turney, C. S. M. – van der Plicht, J.* 2013: IntCal13 and Marine13 Radiocarbon Age Calibration Curves 0–50,000 Years cal BP. 2013.
- Rejholcová, M.* 1976: Pohrebisko z 10.–11. storočia v Hurbanove-Bohatej. *Slovenská archeológia* XXIV, 191–230.
- Rejholcová, M.* 1995: Pohrebisko v Čakajovciach (9. – 12. storočie). Analýza. Nitra: Archeologický ústav SAV, Nitra.
- Remy, H.* 1971: *Anorganická chemie.* Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury.
- Révész, L.* 1996: A karosi honfoglalás kori temetők : régészeti adatok a Felső-Tisza-vidék X. századi történetéhez. Miskolc: Herman Ottó Múzeum : Magyar Nemzeti Múzeum.

- Révész, L. 2007: Landnahmezeitliches Gräberfeld in Tiszavasvári-Aranykerti Tábla. *Acta archaeologica Academiae scientiarum Hungaricae* 58/2, 295–339.
- Richter, V. 1965: Die Anfänge der großmährischen Architektur. In: *Magna Moravia*, Praha, 121–360.
- Robak, Z. 2013: *Studia nad okuciami rzemieni w typie karolińskim: VIII-X wiek*. *Archaeologica Slovaca Monographiae* 19. Nitra: Archeologický ústav SAV.
- Ruff, C. B. – Holt, B. M. – Niskanen, M. – Sládek, V. – Berner, M. – Garofalo, E. – Garvin, H. M. – Hora, M. – Maijanen, H. – Niinimäki, S. – Salo, K. – Schuplerová, E. – Tompkins, D. 2012: Stature and body mass estimation from skeletal remains in the European Holocene. *Am J Phys Anthropol* 148/4, 601–617. DOI: 10.1002/ajpa.22087
- Ruff, C. B. – Niskanen, M. – Junno, J. A. – Jamison, P. 2005: Body mass prediction from stature and bi-iliac breadth in two high latitude populations, with application to earlier higher latitude humans. *Journal of Human Evolution* 48/4, 381–392.
- Ruprechtsberger, E. M. 1999: *Das spätantike Gräberfeld von Lentia (Linz)*. *Ausgrabung Tiefer Graben / Flügelhofgasse*. Mainz.
- Ruttkay, A. 1976: Waffen und Reiterausrüstung des 9. bis zur ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts in der Slowakei (II.). *Slovenská archeológia* XXIV, 245–395.
- Ruttkay, A. 2006: Významné archeologické lokality z včasného stredoveku v oblasti Povážského Inovca. In: K. Pieta – A. Ruttkay – M. Ruttkay eds., *Bojná. Hospodárske a politické centrum Nitrianskeho kniežatstva*, Nitra, 191–201.
- Šalkovský, P. 2009: Najstaršie formy domov u Slovanov. *Musaica*. Zborník filozofickej fakulty Univerzity Komenského 26, 35–48.
- Schaefer, M. – Scheuer, L. – Black, S. M. 2009: *Juvenile osteology: a laboratory and field manual*: Academic.
- Schatkin, M. 1978: Idiophones of the Ancient World. Distribution, Terminology, Function. *Jahrbuch für Antike and Christentum* 21, 147–172.
- Schmid, K. 1998: *Geblüt, Herrschaft, Geschlechterbewusstsein : Grundfragen zum Verständnis des Adels im Mittelalter*. *Vorträge und Forschungen Bd 44*. Sigmaringen: Jan Thorbecke Verlag.
- Scholkmann, B. 1997: Kultbau und Glaube. Die frühen Kirchen. In: K. Fuchs ed., *Die Alamannen*, Stuttgart: Theiss, 455–464.
- Scholkmann, B. 2003: Die Kirche als Bestattungsplatz : Zur Interpretation von Bestattungen im Kirchenraum. In: J. Jarnut – M. Wemhoff – A. Nusser eds., *Erinnerungskultur im Bestattungsritual : archäologisch-historisches Forum*, *Mittelalter Studien* 3, München: Fink, 189–218.
- Shackley, M. S. 2011: *X-ray fluorescence spectrometry (XRF) in geoarchaeology*. New York: Springer.
- Shennan, S. 1988: *Quantifying Archaeology*. Edinburgh.
- Sjøvold, T. 2000: Stature estimation from the skeleton. In: J. Siegel – P. Saukko – G. Knupfer eds., *Encyclopedia of Forensic Sciences*, London: Academic Press, 276–284.
- Sklenář, K. 2004: Nález raně středověké parohové schránky na Levém Hradci v roce 1857. *Archeologie ve středních Čechách* 8, 537–545.
- Sládek, V. 2016: Portrét muže z hrobu 153: osteobiografický profil elity druhého kostela na Pohansku u Břeclavi. In: Macháček, J. – Wihoda, M. eds., *Pád Velké Moravy aneb Kdo byl pohřben v hrobu 153 na Pohansku u Břeclavi?*, Praha, 54–72.
- Sládek, V. – Galeta, P. – Sosna, D. – Čechura, M. 2008: Metody terénní antropologie kosterních nálezů: hřbitov u kostela sv. Ducha ve Všerubech. In: Macháček, J. ed., *Počítačová podpora v archeologii* 2, Brno, 217–236.
- Sládek, V. – Macháček, J. 2017a: Skeletons from the Pohansko second church cemetery: summary and conclusion. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., *At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th-10th century A.D.)*. *British Archaeological Reports (International Series) Vol. 2836*. Oxford, 187–194.
- Sládek, V. – Macháček, J. eds. 2017b: *At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko-Břeclav (9th-10th century A.D.)*. *British Archaeological Reports (International Series)*, Vol 2836. Oxford.
- Sládek, V. – Macháček, J. – Makajevová, E. – Přichystalová, R. – Hora, M. *v tisku*: Body mass estimation in skeletal samples using the hybrid approach: The effect of population-specific variations and sexual dimorphism. *Archaeological and Anthropological Sciences*. Early View: 1–15.
- Sládek, V. – Macháček, J. – Ruff, C.B. – Schuplerová, E. – Přichystalová, R. – Hora, M. 2015: Population-specific stature estimation from long bones in the early medieval Pohansko (Czech Republic), *American Journal of Physical Anthropology* 158, 312–324. DOI: 10.1002/ajpa.22787
- Sládek, V. – Makajevová, E. 2017a: The assessment of preservation of a skeletal sample excavated from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., *At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th-10th century A.D.)*. *British Archaeological Reports*

- (International Series) Vol. 2836. Oxford, 19–34.
- Sládek, V. – Makajevová, E. 2017b: The assessment of sex for adult individuals from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th–10th century A.D.). British Archaeological Reports (International Series) Vol. 2836. Oxford, 51–62.
- Sládek, V. – Makajevová, E. – Berner, M. 2017: Dental and skeletal age-at-death for non-adult and adult individuals from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko–Břeclav (9th–10th century A.D.). British Archaeological Reports (International Series), Vol. 2836. Oxford, 35–50.
- Sládek, V. – Makajevová, E. – Hora, M. 2017a: Stature estimation for adults from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko–Břeclav (9th–10th century A.D.). British Archaeological Reports (International Series), Vol. 2836. Oxford, 63–72.
- Sládek, V. – Makajevová, E. – Hora, M. 2017b: Body mass estimation for adults from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th–10th century A.D.). British Archaeological Reports (International Series) Vol. 2836. Oxford, 73–82.
- Sládek, V. – Makajevová, E. – Sabolová, V. – Berner, M. 2017: Summary of skeletal and dental inventory from the Pohansko second church cemetery. In: Sládek, V. – Macháček, J. eds., At the end of Great Moravia: Skeletons from the second church cemetery at Pohansko – Břeclav (9th–10th century A.D.). British Archaeological Reports (International Series) Vol. 2836. Oxford, 83–132.
- Sláma, J. 1958–1959: K vprašanju kavri polžev v slovanskih najdbah. Arheološki vestnik 9–10/1, 27–32.
- Sláma, J. 1987: K počátkům hradské organizace v Čechách. In: J. Žemlička ed., Typologie raně feudálních slovanských států, Praha: Ústav československých a světových dějin ČSAV, 175–190.
- Slivka, M. 1984: Parohová a kostená produkcia na Slovensku v období feudalizmu. Slovenská archeológia XXXII, 377–429.
- Slivka, M. 1997: Dieťa na prvej a poslednej ceste. Hieron II, 71–86.
- Smetánka, Z. 2003: Archeologické etudy : osmáct kapitól o poznávání středověku. Knihnice dějin a současnosti s 19. Praha: Lidové noviny.
- Smith, J. M. H. 2005: Europe after Rome: a new cultural history 500–1000. Oxford – New York: Oxford University Press.
- Sokol, V. 2006: Hrvatska srednjovjekovna arheološka baština od Jadrana do Save. Zagreb: Golden marketing-Technička knjiga.
- Šolle, M. 1959: Knížecí pohřebiště na Staré Kouřimi. Památky archeologické L/2, 353–506.
- Šolle, M. 1966: Stará Kouřim a projevy velkomoravské hmotné kultury v Čechách. Monumenta archaeologica 15. Praha: Academia.
- Šolle, M. 1982: Slovanská pohřebiště pod Budčí. Památky archeologické LXXIII/1, 174–216.
- Šolle, M. 1990: Rotunda sv. Petra a Pavla na Budči. Památky archeologické LXXXI, 140–207.
- Speakman, R. J. – Steven Shackley, M. 2013: Silo science and portable XRF in archaeology: a response to Frahm. Journal of Archaeological Science 40/2, 1435–1443. DOI: 10.1016/j.jas.2012.09.033
- Staňa, Č. 1995: Příspěvek k poznání horizontu veligradského šperku. Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity E 40, 37–45.
- Staňa, Č. 2001: Osobitost velkomoravských šperků z Břeclavi-Pohanska. In: Z. Měřínský ed., Archaeologia mediaevalis Moravica et Silesiana I/2000, Konference Pohansko 1999, Brno: Masarykova univerzita v Brně, 91–109.
- Staňa, Č. 2006: Velkomoravská pohřebiště v Rajhradě a Rajhradcích. Katalog. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 29. Brno: Archeologický ústav AV ČR.
- Štaššíková-Štukovská, D. 1984: Neuer Aspekt zu mitteleuropäischen Schellen des 7.-9. Jahrhunderts. In: Interaktionen der mitteleuropäischen Slawen und anderen Ethnika im 6.-10. Jahrhundert: Symposium Nové Vozokany 3.-7. Oktober 1983, Nitra: Archeologický ústav SAV, 225–231.
- Štaššíková-Štukovská, D. – Hložek, M. 2009: Materiál korálikov z hrobu č. 78 z Kostolian pod Tribečom, in J. Maříková-Kubková – P. Baxa (eds.). Monumentorum Tutela. Ochrana pamiatok. 21. Bratislava, 73–90.
- Štaššíková-Štukovská, D. – Plško, A. 2002: K otázke interpretácie sklovitej hmoty z tzv. sklárskych pecí v Nitre. Archeologia Technica 14, 27–34.
- Štaššíková-Štukovská, D. – Ungerman, Š. 2009: Sklenené koráliky z včasnostredovekého pohrebiska v Dolných Věstoniciach, in P. Dresler – Z. Měřínský (eds.), Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice. Archaeologia mediaevalis Moravica et Silesiana. Supplementum. 2. Brno, 136–149.

- Stein, F. 1967: Adelsgräber des achten Jahrhunderts in Deutschland. Germanische Denkmäler der Völkerwanderungszeit 9. Serie A. Berlin: De Gruyter.
- Steuer, H. 1979: Frühgeschichtliche Sozialstrukturen in Mitteleuropa. Zur Analyse der Auswertungsmethoden des archäologischen Quellenmaterials. In: H. Jankuhn ed., *Geschichtswissenschaft und Archäologie*, Sigmaringen: Thorbecke, 595–633.
- Steuer, H. 1982: Frühgeschichtliche Sozialstrukturen in Mitteleuropa : eine Analyse der Auswertungsmethoden des archäologischen Quellenmaterials. *Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen Philologisch-Historische Klasse 3 Folge, Nr 128*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Steuer, H. 2015: Vom Großgrabhügel zum Grab in der Kirche – Wandel der Jenseitsvorstellungen und der memoria im Frühmittelalter. In: J. Jarnut – M. Kroker – S. Müller – M. Wemhoff eds., *Gräber im Kirchenraum: 6. Archäologisch-historisches Forum Mittelalter Studien 26*, Paderborn Wilhelm Fink, 9–44.
- Stinson, S. 1992: Nutritional Adaptation. *Annual Review of Anthropology* 21, 143–170. DOI: 10.1146/annurev.an.21.100192.001043
- Stloukal, M. – Hanáková, H. 1978: Length of long bones in ancient slavonic populations with particular consideration to questions of growth. *Homo* 29/1, 53–69.
- Stojanowski, C. M. – Seidemann, R. M. – Doran, G. H. 2002: Differential skeletal preservation at Windover Pond: causes and consequences. *American Journal of Physical Anthropology* 119/1, 15–26. DOI: 10.1002/ajpa.10101
- Světlík, I. – Dreslerová, D. – Tomášková, L. 2009: Postupy zpracování vzorků a radiouhlíkové datování, Radioanalytické metody IAA /09./ . Praha.
- Svoboda, B. 1963: Hradištní pohřebiště s dřevěnou stavbou v Žalanech u Teplic. *Památky archeologické LIV*, 266–307.
- Szöke, B. M. 1992: Karolingerzeitliche Gräberfelder I-II von Garabonc-Ófalu. *Anteus* 21, 41–203.
- Szöke, B. M. 2010: Mosaburg/Zalavár und Pannonien in der Karolingerzeit. *Anteus* 31–32/1, 9–52.
- Szöke, B. M. – Vándor, L. 1992: Katalog der Gräber von Garabonc-Ófalu I-II. *Anteus* 21, 205–261.
- Sztyber, A. 1999: Kaptorgi. Przykład kunsztu wczesnośredniowiecznego złotnictwa. *Alma Mater. Miesięcznik Uniwersytetu Jagiellońskiego* 46, 283–286.
- Sztyber, A. 2006: Wczesnośredniowieczne kaptorgi z terenu ziem Polski, diplomová magisterská práce (Universytet Jagielloński).
- Štefan, I. 2005: Kaptorgy: pokus o kontextuální analýzu. *Studia Mediaevalia Pragensia* 5, 21–60.
- Štefan, I. 2007: Změna pohřebního ritu v raném středověku jako archeologický a kulturně-antropologický problém. *Archeologické rozhledy* 59/4, 805–836.
- Štefan, I. – Krutina, I. 2009: Raně středověké sídliště, hromadný hrob a pohřebiště na Budči (poloha Na Týnici). Ke vztahu archeologie a “událostní historie”. *Památky archeologické C*, 119–212.
- Štefanovičová, T. 2000: K otázce významu predmetu ako amuletu. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity M* 5, 113–117.
- Švecová, R. 2000: Nálezy kostenej a parohovej industrie z predveľkomoravských a veľkomoravských sídlisk na Pohansku pri Břeclavi do roku 1995. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity M* 5, 61–95.
- Thurzo, M. – Beňuš, R. 2005: *Základy tafonomie hominidov a iných stavcov*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- Tinková, D. 2011: Exodus zemřelých: Počátky medikalizace smrti v pozdně osvícenských Čechách. *Sociální studia* 8/2/2, 35–55.
- Točík, A. 1963: Pohrebisko a sídlisko z doby avarskej ríše v Prši. *Slovenská archeológia* 11, 121–198.
- Tomková, K. 2005a: Hmotná kultura raně středověkých pohřebišť Pražského hradu a jeho předpolí. In: K. Tomková ed., *Castrum Pragense 7 – Pohřbívání na Pražském hradě a jeho předpolích. Díl I.1*, Praha: Archeologický ústav AV ČR Praha, Ústav archeologické památkové péče středních Čech, 217–304.
- Tomková, K. 2005b: K odrazu sociální struktury v hrobových nálezech na raně středověkých pohřebištích na Pražském hradě a jeho předpolí. In: K. Tomková ed., *Castrum Pragense 7 – Pohřbívání na Pražském hradě a jeho předpolích. Díl I.1*, Praha: Archeologický ústav AV ČR Praha, Ústav archeologické památkové péče středních Čech, 145–157.
- Tomková, K. 2012: Levý Hradec v zrcadle archeologických výzkumů. Díl I, Pohřebiště. Praha: Archeologický ústav AV ČR.
- Třeštík, D. 1997: Počátky Přemyslovců: vstup Čechů do dějin (530–935). Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Třeštík, D. 1999a: Místo Velké Moravy v dějinách. Ke stavu a potřebám bádání o Velké Moravě. *Český časopis historický* 97, 689–727.
- Třeštík, D. 1999b: *Mysliť dějiny*. Praha-Litomyšl: Paseka.
- Třeštík, D. – Žemlička, J. 2007: O modelech vývoje přemyslovského státu. *Český časopis historický* 105/1, 122–164.
- Trinkaus, E. 1981: Neanderthal limb proportions and cold adaptation. In: C. B. Stringer ed., *Aspects of human evolution*, London: Taylor and Francis, 187–224.

- Trzeciński, M. 2005:* Znaleziska ceramiki w grobach na wczesnośredniowiecznych cmentarzyskach szkieletowych na ziemiach polskich. *Študijné zvesti* 38, 53–68.
- Turčan, V. 2001:* Sklenené gombíky ako súčasť odevu. In: L. Galuška – P. Kouřil – Z. Měřínský eds., *Velká Morava mezi východem a západem: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference*, Brno: Archeologický ústav AV ČR, 407–411.
- Turek, R. 1976:* Libice. Pohřebiště na vnitřním hradisku. *Sborník Národního Muzea Praha – A (historie)* 30/5, 249–316.
- Turek, R. 1978:* Libice. Hroby na libické vnitřním hradisku. *Sborník Národního Muzea Praha – A (historie)* 32/1–4, 1–150.
- Ubelaker, D. H. 1989:* Human skeletal remains: Excavation, analysis, interpretation. Washington, D.C.: Taraxacum.
- Ulrich-Bochsler, S. 1990:* Von Traufkindern, unschuldigen Kindern, Schwangeren und Wöchnerinnen. Anthropologische Befunde zu Ausgrabungen im Kanton Bern. In: J. r. Schibler – J. r. Sedlmeier – H. Spycher – H. R. Stampfli eds., *Festschrift für Hans R. Stampfli : Beiträge zur Archäozoologie, Archäologie, Anthropologie, Geologie und Paläontologie*, Basel: Helbing & Lichtenhahn, 309 – 318.
- Unger, J. 2002:* Pohřební ritus a zacházení s těly zemřelých v českých zemích (s analogiemi i jinde v Evropě) v 1. – 16. století. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie* 9. Brno: Nadace Universitas Masarykiana v Brně – Masarykova univerzita v Brně – Nakladatelství a vydavatelství NAUMA v Brně.
- Unger, J. 2006:* Pohřební ritus 1. až 20. století v Evropě z antropologicko-archeologické perspektivy. *Panoráma biologické a sociokulturní antropologie* 25. Brno: Nadace Universitas.
- Ungerman, Š. 2005:* Ženský šperk staršího velkomoravského horizontu. *Archeologické rozhledy* 57/4, 707–749.
- Ungerman, Š. 2007a:* Amulety v dětských hrobech na raně středověkém pohřebišti v Dolních Věstonicích – Na Pískách. *Študijné zvesti* 42, 221–237.
- Ungerman, Š. 2007b:* Raně středověké pohřebiště v Dolních Věstonicích-Na pískách, dizertační práce (Masarykova univerzita). Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/18484/ff_d/>.
- Ungerman, Š. 2011:* Tzv. blatnicko-mikulčický horizont a jeho vliv na chronologii raného středověku. In: V. Turčan ed., *Karolínska kultúra a Slovensko. Štúdie. , borník Slovenského národného múzea – Archeológia, Supplementum* 4, Bratislava: Slovenské národné múzeum, 135–151.
- Ungerman, Š. – Kavánová, B. 2010:* Das Gräberfeld bei der Basilika von Mikulčice. In: L. Poláček – J. Maříková-Kubková eds., *Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle, Internationale Tagungen in Mikulčice* 8, Brno: Archeologický ústav AVČR, Brno, v.v.i., 71–86, Taf. 11.
- Valavanis, P. 1999:* “Das stolze runde Denkmal”. Bemerkungen zum Grabmonument am dritten Horos. *Mitteilungen des Deutschen Archäologischen Instituts. Athenische Abteilung* 114, 185–205.
- van Klinken, G. J. 1999:* Bone Collagen Quality Indicators for Palaeodietary and Radiocarbon Measurements. *Journal of Archaeological Science* 26/6, 687–695. DOI: 10.1006/jasc.1998.0385
- Váňa, Z. 1954:* Maďari a Slované ve světle archeologických nálezů X.-XII.století. *Slovenská archeológia* II, 51–104.
- Váňa, Z. 1990:* Svět slovanských bohů a démonů. Praha: Panorama.
- Váňa, Z. 1995:* Přemyslovská Budeč. Archeologický výzkum hradiště v letech 1972–1986. Praha.
- Vašíček, Z. 2006:* Archeologie, historie, minulost. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze 9. Praha: Karolinum.
- Vendtová, V. 1969:* Slované osídlenie Pobedima a okolia. *Slovenská archeológia* XVII, 121–232.
- Vignatiouá, J. 1977–1978:* Břeclav-Pohansko – jihozápadní předhradí (výzkum 1960–1962). Kostrové hroby. *Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity* E 22–23, 135–154.
- Vignatiouá, J. 1992:* Břeclav – Pohansko II. Slované osídlení jižního předhradí. Brno: Masarykova univerzita v Brně.
- Wachowski, K. 1975:* Cmentarzyska doby wczesnopiastowskiej na Śląsku. *Prace komisji nauk humanistycznych*. 3. Wrocław.
- Wachowski, K. 1992:* Kultura Karolinska a Slawiansczyzna Zachodna. *Studia Archeologiczne* XXIII.
- Wamers, E. 1994:* Die frühmittelalterlichen Lesefunde aus der Löhrrstraße (Neubau Hilton 2) in Mainz. Mainz.
- Wihoda, M. 2010:* Morava v době knížecí 906–1197. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- Wolfram, H. 1995:* Grenzen und Räume : Geschichte Österreichs vor seiner Entstehung. *Österreichische Geschichte* 378–907. Wien: Ueberreuter.
- Wolfram, H. 2012:* *Conversio Bagoariorum et Carantanorum : das Weißbuch der Salzburger Kirche über die erfolgreiche Mission in Karantanien und Pannonien*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- Wood, S. 2006:* *The proprietary church in the Medieval West*. Oxford [u.a.]: Oxford Univ. Press.
- Zbírál, D. 2014:* Vývoj křesťanských rituálů. In: A. Chalupa – M. Mendel – M. Vrzal – D. Václavík – D. Papoušek – D. Zbírál eds., *Náboženství světa I. Západní tradice*, Brno: Masarykova univerzita, 87–95.
- Zehetmayer, R. 2007:* Zur Geschichte des niederösterreichischen Raums im 9. und in der ersten Hälfte des 10. Jahrhunderts. In: R. Zehetmayer ed., *Schicksalsjahr 907. Die Schlacht bei Pressburg und das frühmittelalterliche Niederösterreich. Katalog zur Ausstellung des Niederösterreichischen Landesarchivs, St. Pölten*, 17–30.

- Zehetmayer, R. 2008:* Studien zum Adel im spätkarolingischen Niederösterreich: Politischer Handlungsspielraum, Herrschaftsrechte und Gefolgschaft. In: R. Zehetmayer ed., Im Schnittpunkt frühmittelalterlicher Kulturen: Niederösterreich an der Wende vom 9. zum 10. Jahrhundert, Nöla. Mitteilungen aus dem Niederösterreichischen Landesarchiv 13, St. Pölten: Niederösterreichisches Landesarchiv, 34–57.
- Žemlička, J. 1997:* Čechy v době knížecí (1034–1198). Praha: Nakladatelství Lidové noviny.